

Л. С. Юглічек
кандидат біологічних наук,
доцент кафедри екології
Хмельницького національного університету

Т. В. Виговська
кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук
Хмельницького університету управління та права

УДК 502/504 (477)

РЕСУРСИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОМЕРЕЖІ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

Розкривається значення об'єднання розрізаних природно-заповідних територій в єдину регіональну екомережу. Аналізується сучасний стан природно-заповідного фонду як основного ресурсу формування екомережі. Пропонується схема екомережі Хмельницької області.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, екомережа, природні ядра, екокоридори.

Нині у час тотальної антропогенізації для забезпечення гармонії стосунків етносу з довкіллям, необхідно щоб нащадки продовжували справи предків, насамперед, стосовно природи. Дбаючи про рідну українську природу, ми збережемо себе як народ, як етнічну спільноту.

Найважливіше у природі — різноманіття (біотичне ландшафтне), оскільки воно є основою стійкості екосистем. Різноманіття і стійкість природних екосистем визначають їх продуктивність, соціальних — ефективність праці і духовний потенціал людей, у кінцевому підсумку — силу національного характеру. Тому підтримання стійкості природних екосистем через розвиток природно-заповідних територій, строгого дотримання на них режиму заповідності та формування екомережі дозволить нам залишитись тим неповторним українським народом яким ми поки що є і передати існуюче біорізноманіття нащадкам.

На Хмельниччині певним кроком на цьому шляху є створення регіональної екологічної мережі для розбудови якої є всі необхідні ресурси.

Область займає 20 062,9 тис. км², тобто 3,3 % території України. Вона простягається з півночі на південь, від Полісся до Дністра, на 225 км і 140 км з заходу на схід. Знаходиться у південно-західній частині Східно-Європейської платформи, в межах Українського кристалічного щита і Волино-Подільської плити. Хмельницька область включає території Подільської, Придніпровської та Волинської височин. Це зумовлює велике біорізноманіття (ландшафтне, екосистемне, ценотичне, видове тощо). Більша частина території Хмельниччини належить до лісостепової зони і лише її північний край — до лісової (зони мішаних лісів). Тут є ділянки з поліським рельєфом (рівнинні лісові території з болотами), типові подільські ділянки з розсіченим рельєфом та родючими ґрунтами, Товтрова гряда (залишки древнього тортонського бар'єрного рифу), плато, розчленоване каньйоноподібними долинами річок тощо.

Розробці регіональної екомережі Хмельниччини сприяє розвинена гідрологічна мережа. Територією області течуть 3 735 річок загальною довжиною 12 881 км, з них 211 — завдовжки понад 10 км. Найбільшими річками області є Дністер,

Південний Буг, Случ, Горинь, Збруч. Також на Хмельниччині протікає 3730 малих річок і водотоків загальною довжиною 12 073 км. До басейну Дніпра належить 8,27 тис. км² (40 % території області), до Південного Бугу — 4,61 тис. км² (22,4 %), решта — 7,74 тис. км² (37,6 %) — до басейну Дністра. Режим більшості річок змінений штучно, їхній стік зарегульований ставками та водосховищами. В області нараховується 55 водосховищ загальною площею 117,325 км² та об'ємом 268,8 млн. м³, 2 354 ставків площею 19804 га. Канали, колектори, канали займають площу 5637га. На 1 км² території області в середньому приходиться 1,18 га водного дзеркала водойм, у тому числі в басейні Дніпра — 1,24 га/км², Південного Бугу — 1,95 га/км², Дністра — 0,65 га/км² [1; 2]. Вздовж долин річок зосереджені основні площі природної рослинності.

Клімат Хмельницької області помірно континентальний. Територію області відносять до трьох агрокліматичних районів: північного — помірного, центрального — помірно теплого, південного — теплого.

Кліматичні умови, рельєф місцевості, ґрунти зумовлюють значне ценотичне, флористичне та фауністичне різноманіття. 13,9 % території області займають ліси, 1 % — болота і торфовища, 1,2 % — піски, яри, зсуви, 2 % вкриті водою [3]. Тут зустрічаються всі типи боліт України. Росте більше 1 800 видів рослин та проживає 360 видів хребетних тварин. Серед них велику частку складають рідкісні види [4; 5].

Унікальні за своїми ландшафтами, багатством рослинного і тваринного світу природні комплекси взяті під охорону. Площа природоохоронних територій та об'єктів в Хмельницькій області постійно зростає. Якщо в 1985 р. вона складала 0,5 % території області, то зараз — 14,8 % — 318634,67 га (таблиці 1, 2) [3; 6].

Проте існуючі форми охорони природи не забезпечують збереження стабільності екосистем області. Більша частина природної рослинності втрачена. Хмельниччина — аграрна область України. Сільгоспугіддя займають 1 569,6 тис. га (77,8 % її території), з них 1 254,3 тис. га (близько 60,8 %) — рілля. Господарська діяльність спричинила збіднення і деградацію ґрунтів. В області 664,2 тис. га земель, що піддаються деградації, 2,81 тис. га порушених земель, 0,64 тис. га відпрацьованих земель [3]. Це призвело до зменшення видового складу біоценозів лісів, лук, степів, водно-болотних угідь.

Природні біогеоценози фрагментовані, замінені штучними. Території, що не охороняються, використовуються екстенсивно. Селітебні перешкоди викликають фрагментацію популяцій, зменшують міграційні потоки організмів.

Формування регіональної екомережі сприятиме збалансуванню природокористування, підтриманню динамічної рівноваги між природними та антропогенними ландшафтами в регіоні, покращенню умов життя людини.

В основу побудови екомережі Хмельницької області покладені принципи, розроблені Ю. Р. Шелягом-Сосонко: просторової цілісності територій та об'єктів екомережі; єдності територіальної, видової, функціональної; комплексності біорізноманітності, середовища існування і територій; різноманітності форм охорони; відновлення порушених природних цінностей; відповідності природі біогеографічних територій України; ієрархічності — побудови екомереж із елементів різного рангу; підпорядкованості структурних форм і функцій охорони біорізноманітності, шляхів міграції та поширення видів; традиційних форм господарювання, підтримки екологічного гомеостазу; максимальності включення існуючої заповідної мережі в екомережу; поліфункціональності — включення в екомережу нарівні з природними екосистемами напівприродних, деградованих, таких що заслуговують відновлення, а також територій традиційного рибальства, любительського полювання, тощо; надійності — стабільній і довготривалій протидії негативним факторам [7].

При формуванні регіональної екомережі Хмельницької області за основу брались дані про її природні умови (місце в системі природних районувань, особливості ландшафтного, екосистемного, ценотичного, видового різноманіття тощо), рівень

Таблиця 1.

**Структура природно-заповідного фонду області
(станом на 1 січня 2011 року)**

Категорії об'єктів ПЗФ	Загальнодержавного значення						Об'єкти ПЗФ місцевого значення				разом			
	кількість, шт		площа, га		значення		кількість, шт		площа, га		кількість, шт		площа, га	
	1	261316	-	-	1	16915,3	4	50,8	1	16915,3	1	261316	4	50,8
Національні природні парки	1	261316	-	-	1	16915,3	4	50,8	1	16915,3	1	261316	4	50,8
Дендрологічні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Регіональні ландшафтні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Заказники, всього:	25	9660,8	132	27793,49	157	37454,29	182	27793,49	157	37454,29	157	37454,29	182	27793,49
у т.ч. ландшафтні	10	4370,4	18	7313,8	28	11684,2	18	7313,8	28	11684,2	28	11684,2	18	7313,8
лісові	1	1778,0	26	4205,5	27	5983,5	26	4205,5	27	5983,5	27	5983,5	26	4205,5
ботанічні	9	2381,4	21	2466,3	30	4847,7	21	2466,3	30	4847,7	30	4847,7	21	2466,3
загальнозоологічні	-	-	6	1130,5	6	1130,5	6	1130,5	6	1130,5	6	1130,5	6	1130,5
орнітологічні	-	-	10	3689,09	10	3689,09	10	3689,09	10	3689,09	10	3689,09	10	3689,09
ентомологічні	-	-	3	154,5	3	154,5	3	154,5	3	154,5	3	154,5	3	154,5
гідрологічні	5	1131,0	47	8827,2	52	9958,2	47	8827,2	52	9958,2	52	9958,2	47	8827,2
загальногеологічні	-	-	1	6,6	1	6,6	1	6,6	1	6,6	1	6,6	1	6,6
Пам'ятки природи, всього	5*	173,2*	271	1517,36	276	1690,56	271	1517,36	276	1690,56	276	1690,56	271	1517,36
у т.ч. комплекси	-	-	17	786,2	17	786,2	17	786,2	17	786,2	17	786,2	17	786,2
ботанічні	1	15,0	192	402,16	193	417,16	192	402,16	193	417,16	193	417,16	192	402,16
зоологічні	-	-	4	97,2	4	97,2	4	97,2	4	97,2	4	97,2	4	97,2
гідрологічні	1	8,2	13	84,2	14	92,4	13	84,2	14	92,4	14	92,4	13	84,2
геологічні	3	150,0	45	147,6	48	297,6	45	147,6	48	297,6	48	297,6	45	147,6
Ботанічні сади	1	17,5	1	2,21	2	19,71	1	2,21	2	19,71	2	19,71	1	2,21
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	9	197,7	27	389,55	36	587,25	27	389,55	36	587,25	36	587,25	27	389,55
Заповідні урочища	-	-	21	1648,5	21	1648,5	21	1648,5	21	1648,5	21	1648,5	21	1648,5
Зоологічні парки	-	-	1	1,57	1	1,57	1	1,57	1	1,57	1	1,57	1	1,57
Разом	41	10049,2*	458	48318,78	499	306477,65	458	48318,78	499	306477,65	499	306477,65	458	48318,78

* без врахування площі НПП "Подільські Товтри"

Таблиця 2.
Кількісні показники територій та об'єктів природно-заповідного фонду районів
Хмельницької області (станом на 1 січня 2011 року) [4, с. 20]

Райони та міста області	Кількість природно-заповідних територій та об'єктів	Загальна площа природно-заповідних територій та об'єктів	S пзф/ S району %
Білогірський	9	846,5	1,1
Віньковецький	14	380,8	0,6
Волочиський	15	727,52	0,6
Городоцький	17	535,11	0,5
Деражнянський	8	2215,3	2,4
Дунавецький	25	1611,32	1,3
Ізяславський	28	3427,61	2,7
Красилівський	26	2415,41	2,0
Легичівський	21	3365,31	3,3
Новоушицький	21	3129,2	3,7
Полонський	12,5	4672,7	5,4
Славутський	27	863,83	0,5
Старокостянтинівський	34	3021,0	2,2
Старосинявський	6	395,5	0,6
Теопільський	20	433,2	0,5
Хмельницький	12	1786,61	1,4
Шепетівський	20,5	13559,6	11,3
Ярмолинецький	18	1448,5	1,7
м. Хмельницький	11	182,73	2,1
м. Нетішин	3	143,9	2,2
Разом по районах (без НПП)	348	45161,65	2,25
Національний природний парк	150	261316,0 (13206,33)	
Городоцький	5	2942,5	2,6
Кам.-Подільський	49	9249,61	6,0
Чемеровецький	21	974,3	1,0
м. Кам.-Подільський	75	39,92	1,5
Всього:	499	306477,65	14,8

господарського освоєння території, розташування ключових ділянок щодо інших центрів біорізноманіття в області та Україні тощо. Обов'язково враховувались особливості ландшафтного різноманіття території, яке є найбагатшим в зонах контакту фізико-географічних провінцій, областей, районів. У ході формування регіональної екомережі Хмельницької області визначались ресурси різних складових елементів екомережі. Базою для формування регіональної екомережі була мережа природно-заповідних територій та об'єктів Хмельницької області. При виділенні ядер та екокоридорів включалась максимально можлива кількість заповідних територій та об'єктів. Природні ядра формувались в межах територій і об'єктів природно-заповідного фонду площею понад 500 га. Екокоридори виділялись в межах річкових долин та лісових територій. Їхня ширина — від 500 м до 20 км.

Оскільки на території області добре розвинена річкова мережа, більшість екокоридорів прокладались долинами річок і лише один — лісовими масивами. Буферні зони визначались навколо ядер та екокоридорів, що є необхідною умовою їхнього захисту, забезпечення обміну генетичним матеріалом, збереження міграційних шляхів для рослин, тварин, грибів. Основний критерій їх виділення — захист екосистем, пом'якшення антропопресингу. В буферну зону Малопопільського регіонального екокоридору включались ліси, луки, сільськогосподарські угіддя. У буферні зони решти екокоридорів (річкових) включались водоохоронні зони, а також прилеглі долини малих річок (приток), стариці, озера, пасовища, поля. Складові буферні зони є однотипними і повторюються на рівні районів, однак на сьогодні наводимо узагальнений перелік елементів буферної зони (який має рекомендаційний характер). Їхні особливості визначатимуться кількісними показниками (площами) та територіальним розподілом у межах районів. Відновлювальні території розглядались як складові екокоридорів, буферних зон і потенційний резерв розширення території екомережі. Часто вони з'єднують розриви екокоридорів.

Основним шляхом розбудови екомережі Хмельниччини є подальша оптимізація природно-заповідного фонду регіону в напрямку створення національних природних парків “Мале Полісся” і “Верхнє Побужжя” та інших природно-заповідних територій та об'єктів.

Просторова структура екомережі Хмельницької області (рис. 1) [8] зумовлена природними (положенням природних ядер, гідрологічною мережею області, наявністю великих лісових масивів тощо) та соціальними умовами (урбанізаційними процесами, рівнем гемеробії біогеоценозів та ін.). Ієрархічну структуру мережі складають природні ядра та екокоридори транснаціонального, національного, регіонального й місцевого рівнів. На території Хмельниччини виявлено 13 природних ядер: 3 національного, 5 регіонального, 5 місцевого рівнів. Їх сполучають 3 екокоридори національного (2 з них є транснаціональними), 5 — регіонального та 3 — місцевого рівнів.

Найвищою концентрацією біорізноманіття характеризуються природні ядра, що знаходяться на півдні (НПП “Подільські Товтри”, ландшафтні заказники “Днітровський” та “Калоський”), півночі (РЛП “Мальованка” та проєктований НПП “Мале Полісся”) та в центральній частині області (проєктований НПП “Верхнє Побужжя”). Для забезпечення внутрішньо- та міжпопуляційних контактів, обміну генофондом, для розселення та міграції видів рослин, тварин та грибів ці природні ядра зв'язуються з іншими центрами біорізноманіття через 3 екокоридори національного рівня: Галицько-Слобожанський, Бузький та Дністровський (табл. 1).

Галицько-Слобожанський екокоридор на сході виходить на території Російської Федерації та Казахстану, а на заході — через Польщу до інших країн Європи.

Бузький екокоридор перетинається у зоні Полісся з Поліським екокоридором, у лісостеповій зоні — з Галицько-Слобожанським, у степовій — Південно-Українським, а на узбережжі Чорного моря — з Прибережно-Морським коридорами національного рівня. Він з'єднує природні ядра Хмельниччини з ядрами Волинської, Львівської, Тернопільської, Вінницької, Кіровоградської, Одеської та Миколаївської областей, забезпечуючи збереження, міграцію організмів не тільки в меридіальному напрямку, а й в межах лісостепової, степової та прибережно-морської природних зон. Бузький екокоридор є транскордонним між Білорусією, Польщею та Україною.

Дністровський екокоридор також має міжнародне значення. Він з'єднує ключові території Хмельниччини з ядрами у Вінницькій, Одеській, Тернопільській, Чернівецькій та Львівській областях та Молдові. Проходячи по південній межі західного Поділля екокоридор з'єднує Збручанський, Калюсько-Ровецький регіональні екокоридори, Бужоцько-Бузько-Вовксько-Смотрицький та Ушицький екокоридори місцевого значення. Також він має міжнародне значення, оскільки проходить територіями України та Молдови.

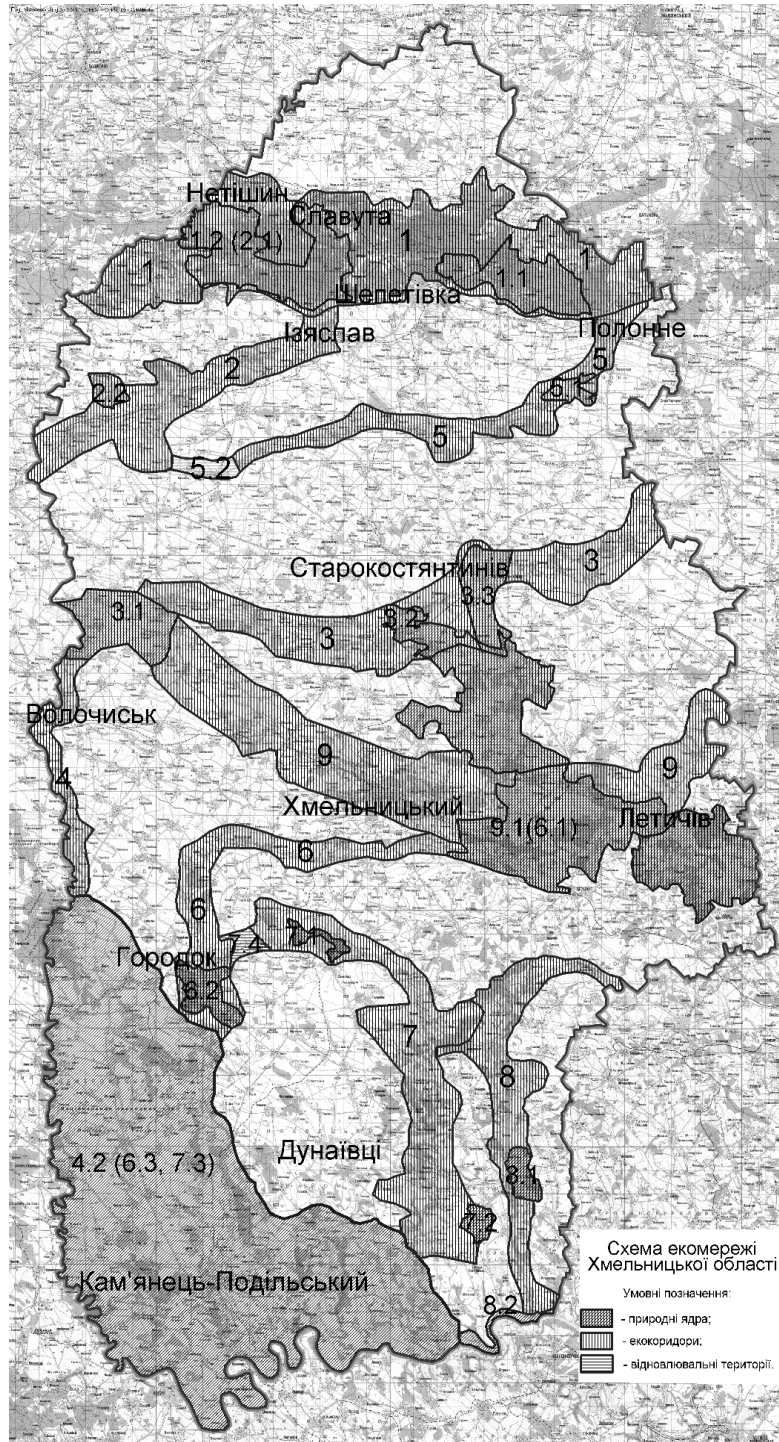

Рис. 1. Схема екомережі Хмельницької області

Таблиця 3.

Перелік структурних елементів екомережі Хмельницької області

№	Структурний елемент екомережі	Власна назва елемента	Орієнтовні площа, довжина
I	<i>Сполучна територія національного рівня</i>	<i>Галицько-Слобожанський екокоридор</i>	
1.	Сполучна територія регіонального рівня	Малополіський екокоридор	100,0 км
	Природне ядро регіонального рівня	1.1. Мальованське (РЛП Мальованка)	17085,0 га 16915,3 га
	Природне ядро національного рівня	1.2. (2.1) Малополіське (проектований НПП “Мале Полісся”)	30980,0 га 25905,0 га
2.	Сполучна територія регіонального рівня	Горинський екокоридор	120,0 км
	Природні ядра регіонального рівня	2.1.(1.2) Малополіське (Проектований НПП “Мале Полісся”)	25905,0 га
		2.2. Ставищанське (ГЗ Ставищанський)	2840,0 га 400,0 га
	Відновлювальна територія	2.3 Нетішинська	
3.	Сполучна територія регіонального рівня	Случанський екокоридор	125,0 км
	Природне ядро регіонального рівня	3.1. (4.1) Авратинське (3.1.а. ГЗ “Авратинський”, 3.1.б. ГЗ “Урочище Ожигівське”, 3.1.в. ПП “Новоіванківська”, 3.1.г. ПП “Караїна”)	16706,0 га 36,6,0 га 8,6,0 га 7,0 га 4,2 га
		3.2. Верхньопобузьке (3.2.а. проектований НПП “Верхнє Побужжя”)	108710 га 108710 га
	Природне ядро Національного рівня	3.3. Старокостянтинівське (3.3.а. ГЗ Старокостянтинівський, 3.3.б. ГЗ Ікопотський, 3.3.в. ЛЗ “Підгірнянський”, 3.3.г. ППК “Стецьківська”, 3.3.д. ППК “Миролубенська”, 3.3.е. ППК “Решнівська”, 3.3.е. ППК “Венеція”, 5.3. ж. ППК “Урочище “Новики”, 5.3. к. ГЗ Воронківський)	10624,0 га 673,7 га 59,6 га 38,0 га 107,6 га 90,7 га 66,4 га 14,0 га 0,8 га 80,4 га

Продовження табл. 3

4.	Сполучна територія регіонального рівня	Збручанський екокоридор	244,0 км
	Природне ядро регіонального рівня	4.1. (3.1) Авратинське (4.1.а. ГЗ “Авратинський”, 4.1.б. ГЗ “Урочище Ожигівське”, 4.1.в. ГПП “Новоіванківська”, 4.1.г. ГПП “Караїна”)	20811,0 га 36,6 га 8,6 га 7,0 га 4,2 га
	Природне ядро національного рівня	4.2. (6.3, 7.3) Подільськотовтринське (НПП “Подільські Товтри”)	26 1316,0 га 26 1316,0 га
5.	Сполучна територія місцевого рівня	Хоморський екокоридор	108,0 км
	Природне ядро місцевого рівня	5.1. Великоберезнянське (ОЗ “Великоберезнянський”)	2766,0 га 500,0 га
	Відновлювальна територія	5.2. Новокриворудківсько- Поляхівська	3315,0 га
6.	Сполучна територія місцевого рівня	Бужоцько–Бузько–Вовксько– Смотрицький екокоридор	155,0 км
	Природне ядро національного рівня	6.1.(П.4) Верхньопобузьке (проектований НПП “Верхнє Побужжя”)	108710,0 га 108710,0 га
	Природне ядро місцевого рівня	6.2. (7.2.) Городоцьке (6.2.а БЗ “Городоцький”, 6.2.б. ЗУ “Скеля”, 6.2.в. ЛЗ “Кошарнинський”, 6.2.г. ЛЗ “Гора над Смотричем”, 6.2 д. ПП “Група вікових дерев”)	6798,0 га 150,0 га 22,5 га 120,0 га 3,6 га 2,0 га
	Природне ядро національного рівня	6.3 (4.2, 7.3.) Подільськотовтринське (НПП “Подільські Товтри”)	26 1316,0 га 26 1316,0 га
7.	Сполучна територія місцевого рівня	Ушицький екокоридор	70,0 км
	Природні ядра місцевого рівня	7.1. Ярмолинське (7.1.а. ЛісЗ “Чорний ліс”, 7.1.б. ЛісЗ “Євеліна”, 7.1.в. ЛісЗ “Соколівщина”, 7.1.г. ППСМ “Березина”) 7.2. Данилівське (ЛЗ “Данилівський”)	2055,0 км 289,0 га 320,0 га 218,0 га 407,0 га 2334,0 га 693,0 га
	Природне ядро національного рівня	7.3. (6.3, 4.2.) Подільськотовтринське (НПП “Подільські Товтри”)	26 1316,0 га 26 1316,0 га
	Відновлювальна територія	7.4. Жищинецька	2372,0 га

Закінчення табл. 3

8.	Сполучна територія регіонального рівня	Калюсько-Ровецький екокоридор	77,0 км
	Природне ядро регіонального рівня	8.1. Калюське (8.1.а. ЛЗ “Калюський” 8.1.б. БПП “Берека лікарська”, 8.1.в. БПП “Берека звичайна”, 8.1.г. БПП “Дуб звичайний”, 8.1.д. БПП “Дуб 130 років”, 8.1.е. БПП “Дуби черешчаті” № 2,3, 8.1.е. БПП “Сосна чорна”, 8.1. ж. БПП “Сосна чорна”, 8.1 з. ГПП “Розріз калюських шарів”, 8.1.к. ГПП “Відслонення тортонського ярусу з викопною фауною”, 8.1.л. Ліс.3 “Урочище Піддубне”)	3579,0 га 1832,0 га 0,02,0 га 0,01 га 0,1 га 0,01 га 0,04 га 0,02 га 0,2 га 5,0 га 5,0 га 6,0 га
	Природне ядро національного рівня	8.2. Дністровське (ЛЗ Дністровський)	2637,0 га 480,0 га
II	Сполучна територія національного рівня	Південнобузький екокоридор (в межах Хмельницької області)	806,0 км <i>140, 0 км</i>
	Природні ядра місцевого рівня	II.1. (4.1) (3.1.) Авратинське (II.1.а. ГЗ “Авратинський” II.1.б. ГЗ “Урочище Ожигівське”, II.1.в. ГПП “Новоіванківська”, II.1.г. ГПП “Караїна”) II.2 “Чорноострівсько-Грузевицьке” (II.4.а. ГЗ “Грузевицький”, II.4.б. ЛЗ “Осташки”) II.3. в. Давидковецьке (Ліс.3 “Давидковецький”)	20811,0 га 36,6 га 8,6 га 7,0 га 4,2 га 800,0 га 324,0 га 222,0 га 506,0 га 506,0 га
	Природне ядро національного рівня	II.4.(6.1) Проектований НПП “Верхнє Побужжя”(включає Ярославське та Меджибізько-Летичівське ядра)	108710,0 га
III	Сполучна територія національного рівня	Дністровський екокоридор	152,0 км
	Природне ядро національного рівня	III.1. (7.3, 6.3, 4.2) Подільськотовтринське (НПП “Подільські Товтри”)	261316,0 га 261316,0 га
	Природне ядро регіонального рівня	III.2. (8.2)Дністровське (ЛЗ Дністровський)	2637,0 га 480,0 га

Територія екологічної мережі — це те, що ми залишимо майбутнім поколінням. Тому її слід звільнити від впливу господарської діяльності людини. Чим швидше розбудуємо і впровадимо екомережу, тим швидше територія Хмельниччини відповідатиме принципам збалансованого розвитку.

Формування екологічної мережі Хмельницької області сприятиме збалансуванню розвитку природного середовища, економіки краю і самої людини. Такий режим охорони змінить, насамперед, структури земле-, водо-, лісокористування, сприятиме оптимізації ландшафтно-екологічної структури території, поліпшить якість життя жителів Хмельниччини.

Список використаних джерел

1. *Выговська, Т. В.* Регіональні аспекти збереження біорізноманіття [Текст] / Т. В. Выговська // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. — 2002. — № 1. — С. 203–211.
2. Водний фонд Хмельницької області [Текст] : [довідник]. — Хмельницький : [Б. в.], 2007. — 86 с.
3. *Домашнінець, В.* Галицько-Слобожанська екологічна мережа [Текст] / В. Домашнінець, Я. Мовчан // Жива Україна. — 1998. — № 13–14. — С. 1–4.
4. Доповідь про стан навколишнього природного середовища Хмельницької області у 2010 році [Текст]. — Хмельницький : [Б. в.], 2011. — 112 с.
5. *Казімірова, Л. П.* Червона книга України: рослини Хмельницької області [Текст] / Л. П. Казімірова. — Каміанець-Подільський : ПП Мошинський, 2005. — 32 с. (Серія “Тerra incognita: Хмельниччина”)
6. *Ковальчук, С. І.* Пам’ятки природи Хмельниччини: нарис [Текст] / С. І. Ковальчук, М. А. Задорожний. — Львів : Каменяр, 1985. — 56 с.
7. Головні риси екомережі України [Текст] / за ред. Ю. Р. Шеляг-Сосонка / Проект “Розбудова екомережі України”. — К. : [Б. в.], 1999. — 127 с.
8. *Юглічек, Л. С.* Екологічна мережа Хмельниччини [Текст] : [монограф.] / Л. С. Юглічек, Т. В. Выговська. — Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2012. — 96 с.

Надійшла до редакції 12.04.2012

Юглічек Л. С., Выговская Т. В. Ресурсы формирования региональной экосети Хмельниччины

Раскрывается значение объединения разрозненных природно-заповедных территорий в региональную экосеть. Анализируется современное состояние природно-заповедного фонда как основного ресурса формирования этой экосети. Предлагается схема экосети Хмельницкой области.

Ключевые слова: природно-заповедный фонд, экосеть, природные ядра, екокоридоры.

Yuglychek, L. S.; Vyhovska, T. V. The Resources of the Formation of the Khmelnytskyi Regional Econet

The article reveals the meaning of uniting the separate nature reserve territories into the single regional econet. The present day state of the nature reserve fund as the main resource of the formation of the econet has been analyzed. The chart of the econet of Khmelnytska oblast has been proposed.

Key words: nature reserve fund, econet, nature centre, eco-corridor.

